

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เปลี่ยนเวทีพิจารณาทุนวิจัยให้เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้

คุณอรอนงค์ โพธิ์เพชรเลียบ

ฝ่ายวิจัย

"โครงการนี้น่าสนใจนะ แต่เสียดายที่ข้อเสนอเขียนมาไม่ชัด"

เป็นประโยคที่ผู้เขียนได้ยินอยู่บ่อยครั้งในการประชุมพิจารณาทุนวิจัยภายในคณะ ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย ผู้เขียนมีโอกาสดูเห็นเส้นทางการเติบโตของนักวิจัยจำนวนมาก ตั้งแต่ักวิจัยรุ่นใหม่ที่กำลังเริ่มต้นเรียนรู้การทำวิจัย ไปจนถึงนักวิจัยที่มีประสบการณ์และมีผลงานเป็นที่ยอมรับ แต่สิ่งหนึ่งที่สังเกตเห็นอยู่เสมอคือ แม้นักวิจัยหลายคนจะมีแนวคิดที่ดี มีโจทย์วิจัยที่เกิดจากปัญหาทางงานจริง และมีความตั้งใจที่จะพัฒนางานให้ดีขึ้น แต่หลายครั้งแนวคิดเหล่านั้นกลับไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นข้อเสนอโครงการที่สมบูรณ์ได้ สิ่งที่น่าเสียดายยิ่งกว่าคือ ผู้วิจัยจำนวนมากไม่เคยได้รับรู้ว่าคุณกรรมการมีข้อคิดเห็นอย่างไร มองเห็นจุดแข็งหรือจุดที่ควรพัฒนาในส่วนใด บางคนทราบเพียงว่า "ไม่ผ่านการพิจารณา" โดยไม่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนหรือเรียนรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์

วันหนึ่ง ผู้เขียนจึงเริ่มตั้งคำถามกับตนเองว่า "หากเราเปลี่ยนจากการตัดสินโครงการ มาเป็นการรับฟังและช่วยกันพัฒนาโครงการ จะเกิดอะไรขึ้น" แม้จะเป็นเพียงคำถามเล็ก ๆ แต่กลับกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ผู้เขียนได้นำแนวคิดดังกล่าวหารือร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการพิจารณาทุน จนนำไปสู่การปรับรูปแบบการพิจารณาทุนวิจัยใหม่ จากคณะกรรมการแต่ละท่านอ่านข้อเสนอ วิเคราะห์ และร่วมกันตัดสินว่าโครงการใดควรได้รับการสนับสนุน สู่รูปแบบใหม่โดยเปิดโอกาสให้นักวิจัยเข้ามานำเสนอโครงการด้วยตนเองต่อคณะกรรมการ อธิบายถึงที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในช่วงแรก นักวิจัยบางคนรู้สึกประหม่า ขณะที่คณะกรรมการเองก็ไม่แน่ใจว่ากระบวนการใหม่นี้จะใช้เวลามากเกินไปหรือไม่ แต่เมื่อเริ่มดำเนินการจริง สิ่งที่เกิดขึ้นกลับแตกต่างจากที่คาดไว้ ผู้วิจัยหลายคนสามารถอธิบายแนวคิดของตนเองได้อย่างชัดเจนกว่าที่ปรากฏในเอกสาร ที่ดูเหมือนเป็นจุดอ่อนในเอกสาร กลับได้รับการอธิบายจนเห็นศักยภาพของโครงการ ขณะเดียวกัน คณะกรรมการก็มีโอกาสให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ บรรยากาศที่เคยเคร่งเครียดของการพิจารณาทุน ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

Link : เชื่อมโยงคน เชื่อมโยงความรู้

เดิมทีองค์ความรู้และประสบการณ์ของคณะกรรมการอยู่ในห้องประชุม ขณะที่ผู้วิจัยทำงานอยู่กับข้อเสนอโครงการของตนเอง การเปิดเวทีนำเสนอทำให้ทั้งสองฝ่ายได้มาพบกัน เกิดการเชื่อมโยงระหว่างผู้มีประสบการณ์กับผู้ที่กำลังพัฒนางานวิจัย นักวิจัยได้พบผู้เชี่ยวชาญที่พร้อมให้คำปรึกษา ขณะที่คณะกรรมการได้เข้าใจปัญหาและบริบทการทำงานจริงจากผู้ปฏิบัติ จากการเชื่อมโยงคน จึงเกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และนำไปสู่ความร่วมมือทางวิชาการในหลายโครงการ

Share : แบ่งปันความรู้จากประสบการณ์จริง

สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดในเวทีนี้ไม่ใช่ผลการอนุมัติทุน แต่เป็นการแบ่งปันประสบการณ์ คณะกรรมการแบ่งปันประสบการณ์ด้านการออกแบบงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนข้อเสนอ ขณะที่ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดประเด็นปัญหาจากหน้างานจริง หลายครั้งคำถามเพียงหนึ่งคำถามนำไปสู่แนวคิดใหม่ที่ช่วยยกระดับคุณภาพโครงการได้อย่างมาก ผู้วิจัยคนหนึ่งกล่าวหลังเสร็จสิ้นการนำเสนอว่า “แม้โครงการจะยังไม่ได้รับการอนุมัติทันที แต่สิ่งที่ได้รับกลับไปคือแนวทางปรับปรุงที่มีคุณค่ามากกว่าที่คาดไว้” คำพูดนี้สะท้อนว่า เวทีพิจารณาทุนได้กลายเป็นเวทีแห่งการแบ่งปันความรู้โดยแท้จริง

Learn : เรียนรู้ร่วมกันและเติบโตไปพร้อมกัน

หลังจากการนำเสนอ นักวิจัยนำเสนอแนะไปปรับปรุงโครงการก่อนเข้าสู่การพิจารณารอบสุดท้าย หลายโครงการมีความสมบูรณ์มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากเดิมที่ข้อเสนออาจถูกปฏิเสธทันที กลายเป็นโอกาสในการพัฒนา สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้ของผู้วิจัยเท่านั้น แต่คณะกรรมการเองก็ได้เรียนรู้ปัญหาใหม่ ๆ จากหน้างาน ได้รับความต้องการของนักวิจัย และเห็นโอกาสในการพัฒนาองค์กรผ่านงานวิจัย วงจรการเรียนรู้จึงเกิดขึ้นกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเริ่มปรากฏชัดขึ้นเรื่อย ๆ ผู้วิจัยมีความกล้าในการสมัครขอรับทุนมากขึ้น นักวิจัยรุ่นใหม่เริ่มมองว่าการวิจัยไม่ใช่เรื่องไกลตัว คุณภาพของข้อเสนอโครงการดีขึ้น เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน และหน่วยงานได้รับผลงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนางานมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนมุมมองของผู้เกี่ยวข้อง จาก “เวทีตัดสิน” เป็น “เวทีพัฒนา”

KM ใคร ๆ ก็ทำได้

ประสบการณ์นี้ทำให้ผู้เขียนตระหนักว่า การจัดการความรู้ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากระบบที่ซับซ้อน ไม่จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีราคาแพง หรือกิจกรรมขนาดใหญ่ บางครั้งเพียงแค่ปรับกระบวนการทำงานเล็ก ๆ เปิดพื้นที่ให้ผู้คนได้พูดคุย แลกเปลี่ยน และรับฟังกัน ก็สามารถสร้างคุณค่าได้อย่างมหาศาล "KM ไม่ใช่เรื่องของผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกคน" เพราะเมื่อใดก็ตามที่เราเชื่อมโยงความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อนั้น KM ก็เกิดขึ้นแล้ว และนั่นคือเหตุผลที่ทำให้เชื่อมั่นเสมอว่า "KM ใคร ๆ ก็ทำได้"